

Nieuwe voorzitter CPD Karien Koenders over verdere reductie van het antibioticagebruik

'Meer reductie vraagt om andere systemen'

Een enorme omslag in denken en werken, zo noemt de nieuwe voorzitter van het CPD Karien Koenders de reductie van het antibioticagebruik in de veehouderij sinds 2009. „En zonder dat het houderijsysteem indringend is veranderd. Voor nog meer reductie heb je andere systemen nodig; fase 2 zeg maar.”

Nee, ze komt niet van de boer, de 39-jarige nieuwe voorzitter Karien Koenders van het Collectief Praktiserende Dierenartsen (CPD). Er is wel een link – haar moeder kwam van een melkveebedrijf – maar met varkens kreeg ze pas iets tijdens haar opleiding in Gent. En dan vooral met de manier waarop het management van een varkensbedrijf invloed heeft op de diergezondheid. „Als kind wilde ik dierenarts worden, maar ging het vooral om het dier. Pas tijdens mijn studie kreeg ik interesse in de invloed van het management op diergezondheid. Van oudsher was ik meer gericht op koeien – in mijn vakantie reed ik al mee met een dierenarts – maar ik ontdekte dat bij varkens allerlei managementaspecten een nog grotere rol speelden. Het gezond houden van grote groepen dieren met als belangrijke bron de bedrijfsgegevens is heel interessant. Rekenen bleek leuker dan opereren. Na mijn studie kreeg ik een beurs van het Vlaamse Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek en deed ik onderzoek naar vaccinatie van biggen tegen slingerziekte bij de vakgroep immunologie.” De op het eerste oog zo rustige Koenders heeft een afwisselende loopbaan; van de wat meer theoretische benadering bij

de Universiteit van Gent (afgestudeerd in 2001) tot de meer praktische aanpak als dierenarts in een gemengde praktijk, de Peelkant (nu Peelhorst) en daarna als varkensdierenarts bij DAP de Lintjeshof: „Een praktijk met veel kennis over de varkenshouderij en korte lijntjes tussen boer en laboratorium.” Inmiddels werkt ze sinds juli vorig jaar bij het van oorsprong Oost-Duitse farmaceutisch bedrijf IDT Biologika dat vaccins ontwikkelt en produceert. Haar werkgebied is de Benelux en ze zorgt voor technische ondersteuning van varkensdierenartsen in het veld. „Meest interessant vind ik het internationale aspect. Omdat we in verschillende Europese landen kleine, nieuwe teams hebben opgebouwd leer je veel over de internationale veehouderij. De varkens zelf zijn overal hetzelfde maar in de bedrijfsvoering en in het beleid zijn enorme verschillen.”

Beleid sturen

Als bestuurslid van de vakgroep gezondheidszorg varkens van de KNMvD (Kon. Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde) ging voor haar een nieuwe wereld open. „Dan pas zie je hoe en waarom het beleid

tot stand komt waarmee jij als dierenarts in de praktijk moet werken. In zo'n werkgroep kun je input geven vanuit die praktijk en zo dat beleid sturen. Als dierenarts sta je dicht bij je klanten en wil je zo goed mogelijk helpen, maar je hebt te maken met die wet- en regelgeving. Ik merkte toen ook dat het beleid onvoldoende aansloot bij de praktijk. Daarom ben ik lid geworden van het CPD. Ik ben er trots op dat CPD-leden mij het vertrouwen hebben gegeven als opvolger van Frans Dirven, de eerste voorzitter.” Koenders is positief over wat er afgelopen jaren allemaal is gebeurd met de reductie van het antibioticagebruik. „Het is een enorme omslag geweest sinds 2009 die redelijk onbezorgd is verlopen. Dat is in principe positief, maar het heeft wel zijn prijs gehad, denk maar aan de extra administratieve lasten. Een echt punt van zorg is nu dat het in de politiek alleen nog maar om reductie gaat, maar je wilt als dierenarts wel de zieke dieren kunnen behandelen. We zijn hierin nog niet doorgeschoten maar moeten oppassen dat dat niet gebeurt. Het gaat ten slotte om vermindering van resistentie en daarvoor moet je zieke dieren onmiddellijk met het meest aangewezen middel in de meest effectieve dosering behandelen. Als ►

Karien Koenders is de kersverse voorzitter van het CPD (Collectief Praktiserende Dierenartsen). „De dierenarts is adviseur. Daar verschillen we met de KNMvD van mening over. Die geeft aan dat juist de dierenarts de regierol op het bedrijf heeft.”

CPD

Het Collectief Praktiserende Dierenartsen is de onafhankelijke belangenbehartiger van praktiserende dierenartsen in Nederland en werd 17 januari 2014 opgericht. Het CPD heeft inmiddels afgevaardigden in veel organisaties. Voor de varkenssector is dat de 'Taskforce ABRES werkgroep varkens' (groep 'Kritische Succes Factoren varkenssector') en het 'College van Belanghebbenden Geborgde Varkensdierenarts'. Het CPD zet zich in voor het beperken en waar mogelijk verminderen van de lastendruk en stelt het dier, de professionaliteit van de dierenarts en de klantrelatie centraal.

Naam
Karien Koenders

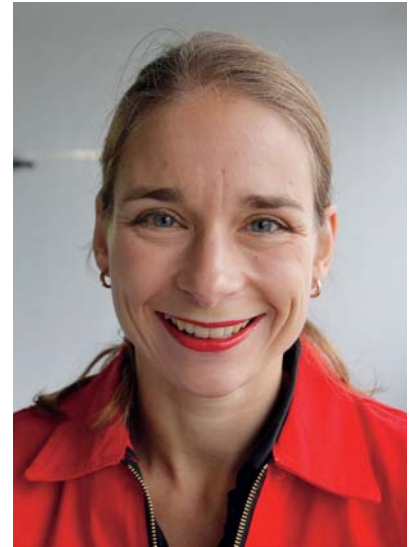
Geboren
15 nov 1977

Burgerlijke staat
Getrouwd, 3 kinderen

Woonplaats
Ospel

Opleiding
Diergeneeskunde Universiteit Gent

Loopbaan
Onderzoek universiteit Gent, praktiserend dierenarts (Mill, Nederweert), nu Technical Service Manager Benelux IDT Biologika GmbH, voorzitter CPD sinds 15 september 2016

CPD geven we die signalen ook af aan het ministerie en de politiek. De knelpunten in de UDD-regeling zijn benoemd en aanpassingen worden nu doorgevoerd."

Nieuwe stappen

Enkele politieke partijen willen een reductie van het antibioticagebruik van 70 procent. „Ik denk dat meer dan de kleine 60 procent van dit moment zou kunnen, maar niet met de huidige varkenshouderij. Er zijn in de primaire sector genoeg plannen om nieuwe stappen te zetten, bijvoorbeeld in marktconcepten. Op bedrijfsniveau liggen mogelijkheden in verdere preventie zoals een hogere gezondheidsstatus en topmanagement. Volgens mij is dé succesfactor daarbij een positieve beloning van bedrijven die het goed doen. Dat kan zijn in de vorm van verlichting van regels voor deze bedrijven, een aanpak die mede op initiatief van het CPD in de aangepaste UDD-regeling is opgenomen. Het kan ook en vooral door een financiële beloning vanuit de keten zelf. Stel je voor dat een boer één euro per big meer krijgt, dan zal dat absoluut werken. Die boer heeft dan meer geld en kan noodzakelijke aanpassingen doorvoeren." Het CPD wil daarom met vertegenwoordigers van de varkenshouders zoeken naar nieuwe positieve stimulansen voor bedrijven die het goed doen.

„Om je werk als dierenarts goed te kunnen doen, moet je weten wat er in de praktijk gebeurt en leeft. Daarom hebben we als organisatie de iDiaLoog ontwikkeld. Simpel gezegd een app op de smartphone waarmee het CPD-bestuur vragen voorlegt aan de achterban. Dierenartsen kunnen ook onderling zaken en ideeën uitwisselen. Zo hoor je wat

leeft. Momenteel halen we zo een respons van 40 procent van de varkensdierenartsen. Dankzij die directe, korte lijntjes naar onze achterban kunnen we dat weer vertalen in adviezen richting sector en overheid. Soms doen we dat samen met de KNMvD maar als we ergens anders over denken, dan alleen. Het verschil tussen de twee organisaties? Je ziet dat de KNMvD de strategische keuze heeft gemaakt om dicht tegen de overheid regels op te stellen, bijvoorbeeld in de vorm van richtlijnen. Wij kiezen meer voor de praktijk, geven aan waar het knelt en brengen dat onder de aandacht."

Kosten onder druk

Wat bij veel boeren knelt, zijn de stijgende diergezondheidskosten. Koenders snapt dat goed. „Bij elke boer staan de kosten onder druk, niet alleen die van de dierenarts. De gezondheidskosten zijn in de zeughouderij de laatste jaren vooral gestegen door het toegenomen aantal vaccinaties. Deze vormen een groot deel van de kostprijs van een big. Ik voorzie voor de toekomst dat men in de vorm van hogere gezondheidsstatussen zal gaan proberen om het aantal noodzakelijke vaccinaties te verminderen. De kritiek vroeger was dat dierenartsen veel verdienen aan de verkoop van medicijnen. Nu is er een andere aanpak; we zijn veel meer adviseurs geworden, we zijn omgeschakeld van curatieve naar preventieve gezondheidszorg. Dat Nederlandse model met publiek-private samenwerking is erg succesvol. Ze komen van overal kijken naar dit Dutch Model; zeer positief voor de sector. Helaas komt het nog te weinig tot uiting in de betaling van de boer en de versterking van de exportpositie."

Koenders is positief over de plannen die de POV heeft en wil zich met het CPD sterk maken voor het behoud van een onafhankelijke dierenarts. „Dat is veel beter voor een boer. Die boer blijft altijd degene die de regie heeft over zijn bedrijf, de ondernemer zelf is verantwoordelijk voor wat er gebeurt moet. De dierenarts is adviseur. Daarover verschillen we met de KNMvD van mening. Die geeft aan dat juist de dierenarts de regierol op het bedrijf heeft."

Dialogoog

Naast haar werk voor IDT Biologika en het CPD is Koenders in haar woonplaats Ospel (LB) ook nauw betrokken bij een werkgroep die zich bezighoudt met zaken als veehouderij, volksgezondheid en milieu. In deze werkgroep voor de gemeente Nederweert zitten onder meer boeren, burgers, de GGD, huisartsen en natuur- en milieugroepen. „Ik vond het belangrijk om als inwoner en als dierenarts lid te worden. Je draagt bij aan een constructieve dialoog en zorgt dat het niet uit de hand loopt. Zoals in sommige dorpen in Brabant gebeurd is."

„We houden ons vooral bezig met fijnstof en geurhinder. Het is trouwens best grappig, je hoort altijd zoveel kritiek over stank hier in de gebieden met intensieve veehouderij, maar onlangs kwam een collega uit Duitsland op bezoek. Die was vanuit Oost-Duitsland via het Ruhrgebied naar ons toe gereden. We reden hier rond, zegt ze; mooie bedrijven en het stinkt hier ook helemaal niet. Dan merk je dat we hier niet zo slecht bezig zijn als vaak wordt geroepen." ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl